

non reputabit; ergo illas Salutationes non recitando, venialiter tantum Bertha peccavit.

CAS. II. Fœmina quædam robusta habens cibum nedum sufficientem, sed sufficientissimum pro unica refectione, quia tamen lac præbet infanti, nollet servare jejunium, quod tamen sine incommodo posset servare, ut alias est experta. **Q.** an in his circumstantiis excusetur ab observantia jejunii.

Respondeo excusari, ita cum Diana, Leand. Girib. de præcept. Decal. Ratio est, quia talis fœmina inter lactantes vere locum habet, quæ cum pleniori indigeant cibo ad nutriendum tum se ipsas, tum parvulos, à jejunio excusantur; unde non est cur communi lactantium privilegio privetur per hoc quod sit robusta, & habeat sufficientem cibum pro unica refectione, & absque incommodo possit jejunium servare; sicuti qui in serotina collatiuncula uncia saturatur, non privatur privilegio comedendi sex, vel septem circiter uncias, ut omnes fatentur apud Giribald. de jejunio dub. 8. n. 66. consequenter dicendum est à jejunio excusari.

CAS. III. Confessarius audiens confessiones juvenum, & puellarum se accusantium omnibus diebus festis amori profano vacare, mutuo se aspiciendo, nec non plura colloquia per aliquas horas inter se habendo, exigit ab eis promissionem se à tali amore abstinendi, quod cum nolent promittere, absolutionem denegat. **Q.** an bene se gerat talis Confessarius.

Respondeo practice loquendo bene se gessisse. Ratio est, quia licet quando aspectus sunt honesti, & colloquia indifferentia (de quibus casum procedere supponendum est, cum de turpibus nulla sit difficultas) speculative loquendo nullum peccatum intersit sic amori profano vacando, maxime quando tales actiones ad honestum finem ordinantur, hoc est ad Matrimonii Sacramentum; tamen practice loquendo cum ita se gerere maxime nimia cum frequentia, ut in casu *omnibus nempe diebus festis per aliquas horas* esse soleat occasio mortaliter peccandi, nec non multorum malorum origo, & causa; homo enim, & mulier ignis sunt & palea, & diabolus numquam cessat insufflare ut accendatur, ut advertit S. Hieronym. & difficile sane sit in praxi à morosa delectatione, vel à pravo desiderio abstineri, experientia pluries hoc comprobante non sine gravi animarum detrimento: sequitur Confessarium animarum zelo præditum debere totis viribus incumbere, ut suos poenitentes à tali amore divertat, vel saltem ut illi talis amoris frequentiam moderentur; quod si abstinentiam, vel moderationem promittere recusent, uti amatores periculi animarum suarum, juxta illud, qui amat periculum, peribit in illo, non sunt absolvendi, sed dimittendi. Ex quibus constat practice loquendo bene se gessisse Confessarium.

M E N S E S E P T E M B R I S.

CAS. I. Rusticus multis miseriis oppressus negat in animo, & in corde Deum esse providum, & justum, sed tunc hæresim hæc externe non profert, dum tamen paullo post factus sit ebrius, claris verbis dicit: *Non credo Deum esse providum, & justum.* **Q.** an incurrerit excommunicationem Bullæ Cœnæ.

Res-

Respondeo negative. Ita communiter cum Spor. in primo Decal. præcepto. Ratio est, quia ad incurrendam excommunicationem Bullæ Cœnæ requiritur, ut quis hæresim animo conceptam voce, vel actione externa distincte significativa, & moraliter mala assertive manifestet, & profiteatur, ut cum Sanchez. lib. 2. cap. 8. num. 7. & 17. docent alii; at rusticus in casu hæresim manifestans in ebrietate, illam non manifestat actione distincte significativa, & moraliter mala assertive; tali enim tempore cum sit usu rationis destitutus, talis vocis, aut actionis usus incapax est: ergo excommunicationem non incurrit.

CAS. II. Titius Matri suæ rixas, & jurgia sive cum domesticis, sive cum exteris tum in ebrietate, tum extra ebrietatem sæpe excitanti mortem felicem, & beatam exoptat, ut tandem sit finis jurgiorum, & peccatorum. **Q.** an peccet.

Respondeo negative; ita Azor. Sanchez & Spor. in primum Decal. præceptum. Ratio est, quia objectum talis actus non est malum, optat enim Titius mortem Matræ, quæ illi melior est quam vita tot peccatis plena. Neque hic locum habet 14. propositio damnata ab Innocen. XI. quia ex morte Matræ nullum ex terminis casus temporale commodum filius sperat, in quo sensu damnata est citata propositio, cum vita Patræ præferenda sit cuicumque commodo temporali proprio juxta rectum charitatis ordinem; bene vero Filius solum commodum spirituale Matræ ex ipsius morte sperat, & quidem solum ex suppositione, quod sit à Deo in utilitatem Matræ mors disposita, quare stando terminis casus Titius non peccat.

CAS. III. Petrus annorum quatuordecim famulus cujusdam Rustici sæpe non audit Sacrum in die festo, quia Dominus illum relinquit domi ad custodiendum sive domum, sive Armentum. **Q.** an adsit causa sufficienter excusans ab auditione Sacri.

Respondeo affirmative. Ratio est, quia impotentia moralis, & officium custodiendi domum, vel armentum per omnes sunt causa sufficiens ad excusandum ab auditione Sacri. Neque dicatur teneri dimittere famularum. Contra, alicui permissum est domum, & armentum custodire non audiendo sacrum die festo, si aliter nequeat haberi talis custodia: quare ergo non erit permissum Petro? Hoc tamen solum procedit, si alter nequeat armentum custodire, vel licet plures essent famuli, plures non haberentur Missæ, vel in Parœcia, vel viciniis. Ita communiter.

M E N S E O C T O B R I S.

CAS. I. **D**UM privato Baptismo ob vitæ periculum baptizatur Infans, dum tenet Cajus cum intentione agendi munus Patrini, illumque baptizat Sergius; nunc mortuo Patre Infantis, Mater libenter Matrimonium contraheret vel cum Cajo, vel cum Sergio.

Respondeo non obstat cum Cajo, obstat cum Sergio. Ratio primæ partis est, quia cum Cajo non obstat impedimentum cognationis spiritualis, de qua unice dubitari potest, etenim adhibitio Patrini est cæremonia instituta ab Ecclesia pro solo Baptismo solemniter: & ex usu Ecclesiæ constat non

re-

requiri in privato Baptismo, qua ratione nomina patrinoꝝ, qui privatim infantem tenuerunt, à Parochis in libro non describuntur, nec illis ab eodem cognatio contracta inculcatur, quod tamen præscribit Trident. sess. 24. cap. 2. de Reform. quando solemniter in Ecclesia Baptisma ministratur. Nec obstat intentio Cajj, quia intentio pura agendi munus Patrini non constituit solemnitateꝝ ab Ecclesia requisitam pro tali cognatione contrahenda; sequitur ergo Cajum in casu ducere posse matrem Infantis. Ita Sanchez lib. 7. disp. 62. Silv. v. Matrim. Ratio secundæ partis est, quia Sergius vere Baptismum administravit Infanti, & hoc sufficit ad contrahendam cognationem spirituales, nec solemnitas aliqua desideratur, unde Sergius non potest valide cum tali infantis Matre Matrimonium inire. Ita communiter.

CAS. II. Nobilis quidam timorata conscientia ruri commorans velle venationi operam dare die jejunii, sed quia prævidit ob fatigationem se impotentem redditurum ad servandum jejunium, consulit prius Parochum, an possit licite venari. Q. Parochi consilium.

Respondeo, teneri Parochum nobili viro respondere, non posse licite venari, ita cum Ales. Asten. cum quibus monet etiam Diana esse sentiendum. Ratio est, quia venari cum tali prævisione non est uti jure suo, sed esset voluntarie impedimentum apponere observantia præcepti jam urgentis, contra obligationem non apponendi tale impedimentum, eo quia Ecclesia jejunium, ut finem præcipiens, præcipit etiam id, quod est ad talem finem, jejunium nempe, necessarium; sed venari in casu esset impedimentum apponere fini ab Ecclesia præcepto, scilicet jejunio: ergo vir nobilis non potest licite venari, ne jejunio impedimentum apponat, ad quod voluntarie apponendum jus non habet. Hæc responsio virtualiter continetur in 31. propos. ab Alex. VII. damnata.

CAS. III. Titius furto surripiens à Cajo decem coros tritici, motivum furandi adeo efficax dedit Sempronio, ut alias Sempronius non esset furaturus. Q. an Titius teneatur restituere, Sempronio non restituente?

Respondeo negative. Ratio est, quia Titius non fuit causa furti relate ad Sempronium nec positiva, nec negativa, sed tantum occasio furandi; distinguitur enim causa ab occasione in hoc, quod causa vel producit effectum, vel influit in effectum physice, aut moraliter; occasio vero movet affectum, ut notat Panorm. in c. si quando; unde occasio objective solum, non causaliter movet; sed in casu Titius non influxit in furtum Sempronii positive, non enim intervenit mandatum, vel consilium, vel consensus, vel palpato, vel recursus, vel participatio, nec similiter negative: non enim ex officio tenebatur furtum Sempronii impedire; ergo fuit tantum occasio, quatenus sub pravo exemplo Sempronium ad furandum induxit, quod est quidem contra charitatem, non tamen contra justitiam peccare, ut requiritur ad restitutionis obligationem contrahendam, sicque non tenetur. Esp. communis. Neque obstat propositio 39. damnata ab Innocentio, quia intelligenda est de vera causa, non de occasione, ut docet Carden.

CAS. I. Berta gravi habita contentione, & quidem contumeliosa cum Catharina, juravit serio, nolle amplius alloqui Catharinam, illiusque domum frequentare; cum tamen quadam die esset à Catharina ad jentaculum habendum invitata, domum illius intravit, ipsamque esset alloquuta. Q. an Berta fuerit perjurii rea.

Respondeo negative. Ratio est, quia tale juramentum fuit nullum, quia de re mala. Etenim ex inimicitia nolle alloqui inimicum, aut ejus domum frequentare, est peccatum contra proximi charitatem, consequenter quid malum, hinc & de re mala juramentum talia non præstandi, sicque nullum, cum juramentum nequeat esse vinculum iniquitatis; unde non fuit Berta perjurii rea, vicinam alloquendo, & ejus domum frequentando, nisi ex conscientia erronea talia præstiterit. Ita Sporer de Juramento.

CAS. II. Dum nascitur infans, obstetrix dubitat, an vivat, necne, attamen sub conditione si es vivus, debita materia, forma, & intentione illum baptizat in pede, Extracto infante, nullum obstetrix vidit vitæ signum. Res defertur ad Capellanum absente Parocho. Q. an sepeliet, vel non, talem infantem in loco sacro.

Respondeo, sepeliendum esse in loco sacro, ita cum Homob. vol. 2. cas. 67. consul. mor. Possev. Gobat. Lacroix lib. 7. n. 250. Ratio est, quia in dubio de valore Baptismi, Baptismus stat pro infante, sed in casu dubitatur tantum de valore Baptismi, cum dubitetur tantum de vita infantis tempore collationis Baptismi; quod enim infans natus visus fuerit mortuus, solum probat, natum esse mortuum, non vero non vixisse, dum fuit baptizatus: ergo pro infante stat Baptisma, sicque clare constat esse in loco sacro sepeliendum.

CAS. III. Titius injuste occidit Cajum patrem Sempronii, modo petit veniam à Sempronio paratus ad ei satisfaciendum, prout justitia exigit. Respondet Sempronius, ex corde offensam dimitto, in scriptis tamen pacem dare nolo, ut publica justitia locum habeat. Q. an Sempronius tali animo accedens ad poenitentia tribunal sit capax absolutionis.

Respondeo practice loquendo, non esse absolutionis capax, ita cum Beja prima parte cas. 10. qui pro se citat D. Th. Alens. & alios. Ratio est, quia dicit speculative loquendo, stet vera dimissio injuria ex corde cum puro zelo justitia, quod sufficit pro inimicorum dilectione à Christo præcepta, in quo sensu explicari possunt auctoritates Scripturae, & Conciliorum, quæ à Beja adducuntur ad probandum obligationem pacem in scriptis concedendi inimico veniam petenti, & parato ad satisfaciendum, prout justitia exigit; tamen quia practice loquendo, nimis difficile, ac rarissimum est, quempiam invenire, qui, dimisso odio, ex puro amore justitiæ, non potius ex affectu vindictæ, velit in scriptis pacem denegare, cum propter humanæ naturæ corruptionem ulciscendi libido hominum mentibus fere insita sit, ut loquitur Cathecism. Rom. de 5. præcept. Decal. cap. 6. num. 19. sequitur in praxi nolentem inimico, servatis aliis servandis pacem, in scrip-

scriptis concedere, esse in statu peccati, sicque absolutionis incapacem.

MENSE DECEMBRIS.

CAS. I. Titius confitetur se in priori confessione oblitum fuisse trium fornicationum. Confessarius dixit ei, teneri repetere priorem Confessionem, quod nolens Titius præstare, inabsolutus à Confessario dimittitur. Q. an bene se gesserit Confessarius.

Respondeo, vel talis oblitio contingit ex defectu sufficientis examinis, vel præcise ex defectu memoriæ. Si primum, bene se gessit Confessarius. Ratio est, quia sic prior Confessio fuit nulla, & peccavit Titius illam instituendo, omisit enim culpabiliter id, ad quod obligabatur, ac ideo, sane ut consulat animæ suæ, tenetur & priorem Confessionem repetere, & negligentiam, quæ causa fuit sacrilegæ Confessionis, exprimere; unde bene se gessit Confessarius; si secundum dicatur, male se gessit Confessarius, quia omissio alicujus peccati mortalis in Confessione per simplicem memoriæ defectum non invalidat Confessionem, fecit enim poenitens quod debuit; & in tali Confessione valida directe remissa fuerunt peccata exposita, indirecte vero peccata oblita, & solum tenetur poenitens oblita confiteri ad directam reportandam absolutionem, non vero priorem confessionem validam repetere; unde in hoc casu male se gessit Confessarius non absolvendo absolutionis capacem. Ita Sporer de Poenit.

CAS. II. Berta videns Catharinam habentem tres filios, semper blandiri Petro, & Joanni, è contra semper, etiam levi de causa, objurgare, & verberare Franciscum, firmiter judicat, Franciscum esse ex adulterio natum. Q. an hoc sit temere judicare cum peccato mortali.

Respondeo affirmative. Ratio est, quia habetur firmus assensus de gravi malo proximi ex levibus indiciis, ut requiritur ad iudicium temerarium lethaliter peccaminosum. Habetur assensus firmus: dicitur enim in casu Berta firmiter judicat; habentur levia indicia, quia matrem blandiri uni filio, alterum levi de casu objurgare, oriri potest ex alio disparato motivo, quam ex adulterio, & sæpius filii ex adulterio concepti à matre præ aliis legitimis diliguntur; est etiam assensus de malo proximi, & quidem gravi; licet enim judicare aliquem esse ex adulterio natum etiam ex levibus indiciis, præscindendo à particulatibus circumstantiis, non sit quid grave sufficiens ad lethale, ut tenent Less. lib. 2. cap. 29. dub. 2. num. 29. quod docent etiam Nav. & Girib. quia talis defectus utpote naturalis non est culpabilis, tamen in casu, cum iudicium sit de adulterio Catharinæ matris Francisci quod est quid maxime culpabile in foemina, eique indecorum, clare constat iudicium esse de malo gravi, & consequenter Bertam temere judicasse cum peccato lethali.

CAS. III. Conjugatus conjugatam cognovit, & ut de tali peccato confessionem faciat, putat satisfacere suæ obligationi, dicendo, confiteor me commisisse adulterium. Q. an bene sentiat pro valore Confessionis.

Respondeo male sentire. Ratio est, quia talis conjugatus duo adulteria commisit ob duas injurias, & injustitias, unam contra propriam uxorem, alteram

ram contra maritum foeminae cognitæ; quas injurias, & injustitias Confessario non exponeret, dicendo *Confiteor me commisisse adulterium*, unde male sentiret pro valore Confessionis. Ita Filiuc. Felix à Potest. de adult.

ANNO MDCCXXXIV.

MENSE JANUARI.

CAS. I. Rusticus quidam, post valida sponsalia inita cum Berta, ei tradidit rem, ex qua sibi vestem conficeret: modo cum absque causa velit ille à sponsalibus resilire, Berta rem acceptam dare recusat. Q. an licite.

Respondeo affirmative. Ratio est, quia licet res illa non fuerit arrha, quæ amittitur ab eo, qui fidem non servat per Sponsalia promissam, cum non fuerit tradita in ipsa celebratione sponsaliorum; tamen, vel titulo sponsalitiæ largitatis, quæ transit sub dominium sponsæ, si sponsus absque justa causa, ut in casu, à sponsalibus resilit, ut cum communi tenet Lacroix lib. 6. p. 3. num. 136. vel titulo damni sive temporalis, sive moralis, quod ex tali injusta resilientia pati Berta cogetur; difficilius enim alterum inveniet, cui nubat, & per tale repudium famæ detrimentum obveniet, licite Berta rem acceptam dare recusat.

CAS. II. Uxoratus rem habuit cum consobrina secunda Uxoris suæ, putans se idcirco privari jure petendi debitum ab Uxore; modo consulit Parochum pro remedio ut absque culpa debitum conjugale valeat petere. Q. Parochi responsum.

Respondeo. Parochum teneri respondere uxorato, nullo indigere remedio, sed posse licite ab uxore sua debitum petere. Ratio est, quia in jure privatio juris petendi debitum est solum taxata pro committente incestum cum persona consanguinea conjugis in primo, vel secundo gradu, ut colligitur ex c. de eo, qui cognovit consanguin. &c. cum solum intra talem gradum copula illicita dirimat matrimonium cum consanguineis personæ cognitæ; sed in casu copula fuit cum consanguinea uxoris suæ in tertio gradu, qualis est consobrina secunda, eo quia inter hanc, & stirpem, à quæ istæ foeminae descendunt, mediant aliæ duæ personæ, ut regulam pro gradibus agnoscendis à jure canonico assignatam consideranti patebit; ergo talis uxoratus jure petendi debitum non fuit privatus, sicque nullo indiget remedio. Neque obstat, ipsum putasse jus amittere; quia putare, legem poenam constituisse, non est poenam esse à lege determinatam, & effective illam incurrere, ut docet Sanch. lib. 9. disp. 27. num. 14.

CAS. III. Titius cum suspicetur, uxorem suam cum Petro adulterium patrassè, cogit illam ad jurandum, quod adulterium cum Petro non commiserit, uxor sic coacta jurat: non peccasse cum Petro, intelligens intra